

A Költségvetési Tanács Véleménye

Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló törvény végrehajtásának évközi helyzetéről és várható alakulásáról

I.

A Vélemény készítésének előzményei, jogszabályi alapja és nyilvánossága

A Költségvetési Tanács (a továbbiakban: Tanács, KT) a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Stabilitási törvény, Stab. tv.) 23. § (1) bekezdésének c) pontja szerint „félévente véleményt nyilvánít a központi költségvetésről szóló törvény végrehajtásának helyzetéről és az államadósság várható alakulásáról”.

A Tanács ennek alapján tekintette át Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló 2021. évi XC. törvény (a továbbiakban: 2022. évi költségvetési törvény, kv. tv.) végrehajtásának és az államadósság alakulásának I. félévi helyzetét, a költségvetés folyamatait – helyenként figyelembe véve a július-augusztus havi adatokat is –, valamint a törvény várható teljesítését.

Az erről szóló Véleményében – eddigi gyakorlatát és munkamódszerét követve – épített a 2022. évi költségvetési törvény előkészítésével összefüggő előzményekre.

- A Tanács a Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló törvényjavaslat tervezetéről kialakított 5/2021.04.27. számú Véleményében megállapította, hogy „a költségvetési törvényjavaslat tervezete magas, az ismert hazai és nemzetközi előrejelzések sávjának felső határához közeli – 5,2 százalékos – gazdasági növekedéssel számol a keresetek és a foglalkoztatás, a háztartások fogyasztása, valamint az állóeszköz-felhalmozás érdemi bővülése révén.”

A KT Véleményének indokolásában jelezte azt is, hogy „megítélése szerint a várt gazdasági bővülés megvalósulhat, amennyiben a járvány a várakozásokkal összhangban lecseng és a világgazdaságban nem lépnek fel váratlan súrlódások.” Továbbá a Tanács támogatta, hogy a 2021. évi 7,5 százalékos tervhez képest csökkenjen az államháztartás GDP-arányában kifejezett hiánya, azonban az 5,9 százalékos értéket magasnak ítélte. „A Tanács véleménye szerint ugyanis a várhatóan gyors gazdasági helyreállítás a 2022. évi hiány markánsabb csökkenésének is megfelelő alapot ad, ami az egyensúly visszaállításának és a fenntartható felzárkózásnak a biztosítója.” A KT megítélése szerint „az Alaptörvény előírásaival összhangban az államadósság-mutató csökkenő trendje – a 2020-as átmeneti növekedést követően – tartós marad és annak mértéke a költségvetési törvényjavaslat tervezete szerint a 2021. évi 79,9 százalékról 2022 végére 79,3 százalékra mérséklődik.”

A Tanács megállapította azt is, hogy „A 2022. évi költségvetési törvényjavaslat tervezete megfelel az Alaptörvényben előírt államadósság-szabálynak”, és eleget tesz a Stab. tv. 4. § (2a) bekezdés rendelkezésének.” Ennek ellenére – a hiánycélnál jelzettel összhangban – az adósságmutató 2022. évi 0,6 százalékos mérséklését nem tartotta

- elégségesnek, jelezve, hogy a „a 2021-ben már megkezdődő gazdasági helyreállítás az adósságmutató ennél nagyobb mértékű csökkenését is lehetővé teszi, amely egyúttal szükséges is, hogy annak mérséklése a kockázatok esetleges bekövetkezése esetén is biztosítva legyen.” Felhívta továbbá a figyelmet arra is, hogy „a költségvetési gazdálkodás biztonságát szolgáló tartalékok mértéke mindössze a GDP 0,4 százaléka, ami elmarad a 2021-re tervezett alacsony szinttől (a GDP 0,5 százalékától) is.”
- A KT a 6/2021.06.10. számú Határozatában – megadva előzetes hozzájárulását a 2022. évi központi költségvetési törvényjavaslat zárószavazásához – megállapította, hogy a „2022. december 31-re tervezett államadósság-mutatónak a Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló [...] egységes költségvetési törvényjavaslat 3. § (1) bekezdésében tervezett mértékét megalapozottnak tartja, az a Stabilitási törvény rendelkezései szerint került megállapításra, összhangban van a törvényjavaslat alapját képező makrogazdasági és államháztartási folyamatokkal. Miután a 2022. év végére számított államadósság-mutató értéke 0,6 százalékponttal kisebb a 2021. év végére várt mutató értékénél, így az Alaptörvény 36. cikk (5) bekezdésének követelménye is teljesül.” A Tanács e határozatának indokolásában ugyanakkor úgy látta, hogy „az első negyedévi, várakozások feletti GDP-növekedés, és ebből fakadóan a növekedési kilátások kedvező elmozdulása következtében a nominális GDP szintje mind 2021-ben, mind 2022-ben jelentősen meghaladja a költségvetés tervezésénél alapul vett, ami az adóalapok és a költségvetési bevételek emelkedését eredményezi. Ez javítja a törvényjavaslat szerinti hiánycél és az államadósság-mutató teljesíthetőségét, azaz mérsékli a nem teljesítés kockázatát, és egyúttal megerősíti a Tanács által 2022-re megfontolásra ajánlott alacsonyabb hiány és államadósság-mutató célkitűzésének indokoltságát.”
 - Szorosan a 2022. évi költségvetési törvény végrehajtásának értékeléséhez tartozik, hogy az eredetileg tervezett 5,9 százalékos GDP-arányos hiánycélt a Kormány – 2021 végén – 4,9 százalékra csökkentette, majd 2022. szeptemberben a különleges földgázkészlet-feltöltés eredményszemléletű hiányt növelő hatása miatt 6,1 százalékra emelte.
 - Az államadósság-mutató 2021. végén a költségvetési törvényben rögzített 79,9%-hoz képest lényegesen alacsonyabb, 76,8% lett. Erre is tekintettel a Kormány az államadósság-mutató 2022. év végére tervezett értékét a Konvergencia programban 76,1%-ban határozta meg, fenntartva annak tényleges csökkentése célját.
 - A Tanács a Magyarország 2021. évi központi költségvetéséről szóló törvény végrehajtásának helyzetét és az államadósság alakulását – az egész évi folyamatok alapján – értékelő 1/2022.04.21. számú Véleményében ráirányította a figyelmet arra, hogy a „2022. februárjában kezdődő Ukrajna elleni orosz agresszió és az erre válaszul hozott szankciók gazdasági következményei átírják a 2022. évi magyar gazdasági pályát is.” Továbbá kiemelte, hogy a „a 2021. évi helyreállítás eredménye azért is értékes, mert szilárd alapot jelent az új kihívások kezeléséhez.” Ugyanakkor arra is felhívta a figyelmet, hogy „– bár a háború pontosabb hatásait az értékelés készítésének

időpontjában még nem ismerjük – a 2022. évi költségvetésben figyelembe vett makrogazdasági pálya egyes meghatározó elemei – a GDP és az infláció – az előre jelzethez képest eltérően fog alakulni.”

A Tanács – kialakított gyakorlatának megfelelően – a féléves értékelésénél az Állami Számvevőszék és a Magyar Nemzeti Bank 2022. I. félév költségvetési folyamatairól szóló írásos elemzéseit vette alapul. Ezek mellett áttekintette a KSH és a Pénzügyminisztérium információit a gazdaság első félévi és az államháztartás központi alrendszerének június végi helyzetéről, valamint a KT Titkársága által felkért hazai kutató-elemző intézetek, egyes nemzetközi szervezetek (Európai Bizottság, IMF, Világbank, OECD), továbbá más mértékadó piaci elemzők gazdasági értékeléseit, prognózisait. A Tanács figyelembe vette a Magyarország 2022-2026-ra vonatkozó Konvergencia Programjában foglaltakat is.

II.

A Tanács Véleménye

A Tanács a 2022. szeptember 27-én megtartott ülésén a Stabilitási törvény 23. § (1) bekezdésének c) pontja alapján áttekintette Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló 2021 évi XC. törvény első félévi (helyenként I-VIII. havi) végrehajtásának fő folyamatait és azok hátterét. Ezekről az alábbi Véleményt alakította ki.

- 1) A Tanács megállapítja, hogy a magyar államháztartás helyzetét a 2020 és 2022 közötti években erőteljesen befolyásolják a kedvezőtlen világgazdasági folyamatok. A járvány után is tartósan fennmaradt a globális értékláncok töredezettsége, jelentősen emelkedtek előbb a nyersanyag-, majd 2021 nyarától az energiaárak. E folyamatok világszerte lassították a gazdasági növekedést és emelték az inflációt. 2022. február 24-ét követően az orosz-ukrán háború kiszélesítette és elmélyítette a fennálló problémákat, több évtizede nem látott kihívások elé állította a világgazdaságot. Az európai gazdaságokat legerősebben az energiaárak példátlan emelkedésén és ezzel összefüggésben az infláció további megugrásán keresztül érintette a háborús helyzet. Emellett a háború felértékelte az energiaellátás biztonságának és az energiahordozók készletezésének fontosságát is.

A magyar gazdaság a koronavírus járványt követően gyors ütemben állt helyre. A gazdaság-újraindítási programoknak is köszönhetően a hazai GDP teljesítménye az I. félévben 7,3 százalékkal javult a megelőző év azonos időszakához képest és több mint 7 százalékkal haladja meg a járvány előtti szintjét. A növekedést a foglalkoztatás és a bérek emelkedése nagymértékben támogatta.

- 2) A Tanács véleménye szerint a rövid távú kilátások kevésbé kedvezőek. Az év második felében a világgazdaság lassulása, az EU-s szankciók, a magas infláció, a kiugró energiaárak és a rendkívüli aszály következtében mérsékeltebb növekedési ütem várható. A legnagyobb kihívást a globálisan megemelkedett infláció csökkentése jelenti.

- 3) A Tanács megítélése szerint az év végi pénzforgalmi hiány – az eddig lezajlott és a várható folyamatok alapján – jelentősen magasabb lesz a tervezettnél. Az államháztartás központi alrendszerének pénzforgalmi hiányát a 2022. évi költségvetési törvény 3152,7 milliárd forintban állapította meg. Az első félévi hiány – ennek 91,7 százalékát elérve – 2892,3 milliárd forint lett. A kiadásokhoz körülbelül 1300 milliárd forinttal járultak hozzá az első negyedévben a lakosság egyes csoportjai jövedelmét növelő intézkedések (személyi jövedelemadó visszatérítése a családoknak, a teljes 13. havi nyugdíj kifizetése és a rendvédelmi dolgozók számára juttatott fegyverpénz), amelyek egy része az adóbevételeken keresztül növelte a költségvetés bevételeit. A Tanács megállapítja, hogy az I. félévben a központi tartalékok közül a felülről nyitott előirányzatok – a Gazdaság-újraindítási programok központi tartaléka, a Járvány Elleni Védekezési Alap és a Céltartalékok előirányzata – összesen 865,8 milliárd forinttal túllépésre kerültek, amely hozzájárult a deficit növekedéséhez. Ugyanakkor májustól kezdve az egyenleg kedvezőbben alakult, és júliusban 255,7 milliárd forint többlet mutatkozott, és augusztusban ennél kisebb, 236,2 milliárd forint negatív egyenleg alakult ki. Az első nyolchavi hiány így együttesen 2872,7 milliárd forint volt.
- 4) A Tanács hangsúlyozza, hogy a pénzforgalmi hiány alakulása az államadósság-mutató csökkenése szempontjából is döntő jelentőségű. Ugyanis az államadósság-mutató első félévi – a 2021 végi 76,8 százalékról 77,5 százalékra történő – emelkedését elsősorban a magas pénzforgalmi hiány, továbbá a likviditás növelése és a devizaadósság átértékelődése okozta. Az államadósságon belül meghatározó arányt képviselő központi költségvetési adósságban a devizaadósság részaránya a 2021. év végi 20,6 százalékról 2022. június 30-ára 23,1 százalékra nőtt, ami továbbra is az adósság devizaarányára vonatkozó célsávban maradt. Az államadóssághoz hozzájárul a statisztikailag a kormányzati szektorba besorolt Magyar Szénhidrogén Készletező Szövetség által felvett szindikált bankhitel is. A nominális GDP jelentős növekedése ugyanakkor e mutató csökkenésének irányába hat.
- 5) A Tanács megállapítja, hogy a rendkívüli világgazdasági folyamatok alapvetően befolyásolják a hazai költségvetés alakulását. Ezek hatásainak kezelésére a Kormány 2022 folyamán több intézkedést is hozott. Jelentős államháztartási többletkiadásokat követel az energiaárak megugrása, az infláció és az állampapírok kamatainak emelkedése, valamint a biztonság fenntartása, amelyeket csak részben ellensúlyoznak a vártnál gyorsabb gazdasági növekedésből és magasabb inflációból eredő többletbevételek. A Tanács értékeli, hogy a költségvetési stabilizáció érdekében 2022 májusától átfogó konszolidációs lépésekre került sor, amelyek hangsúlyos része az extraprofitra kivetett adók alkalmazása, a kisadózók tételes adója esetében az igénybevétel szigorítása, illetve a költségvetési kiadások, elsősorban a beruházások érdemi visszafogása. 2022. augusztus 1-jétől a rezsicsökkentés fenntartása érdekében a korábbi hatósági ár az átlagfogyasztás mértékét meg nem haladó fogyasztásra vehető igénybe, míg az afölötti fogyasztásra magasabb hatósági ár került meghatározásra, csökkentve ezzel a világpiaci árak megugrásának következtében a költségvetésre nehezedő terheket.

- 6) A gazdaság helyreállítását követően 2021 decemberében a 2022. évi ESA módszertan szerinti hiánycélt a Kormány a GDP 5,9 százalékaról 4,9 százalékra mérsékelte, majd 2022 szeptemberében 6,1 százalékra emelte a kormányzati szektorba sorolt Magyar Szénhidrogén Készletező Szövetség – állami kezességvállalás mellett – szindikált hitelből finanszírozott földgázkészlet felhalmozása következtében. Az I. negyedévben a deficit a negyedéves GDP 4,8 százaléka volt, míg a II. negyedévben – az MNB által publikált előzetes pénzügyi számla adatok szerint – 2,1 százalék, így 2022 I. félévében az eredményszemléletű hiány a féléves GDP 3,4 százaléka volt.¹ Ez időarányosan összhangban alakult az akkor érvényes 4,9 százalékos éves hiánycéllal. A nyersanyag- és különösen az energiaárak kiugró emelkedéséből fakadó többletkiadások nagyrészt 2022 második felében jelentkeznek. Ezek egyúttal a külkereskedelmi mérlegünk romlását is okozzák. Ennélfogva a Tanács fontosnak látja nemcsak a költségvetési hiány, hanem a külkereskedelmi egyenleg fokozatos javulását az ikerdeficit mérséklése érdekében.
- 7) Összegezve: A Költségvetési Tanács megállapítja, hogy az I. negyedéves kiugróan magas pénzforgalmi hiányt követően az év közepére a pénzforgalmi hiány megközelítette az éves előirányzatot. Ugyanakkor az energiaárak növekedése kompenzációjának már elhatározott és még további szükségessé válása a II. féléves kiadásokat jelentősen megnöveli, amit a tervezettnél nagyobb adóbevételek csak részben kompenzálnak. Ennek következtében a pénzforgalmi hiány várhatóan jelentősen meghaladja a költségvetési törvényben rögzített mértékét. A Tanács üdvözli és fontosnak tartja az Európai Unió forrásokkal kapcsolatos megállapodások érdekében tett kormányzati erőfeszítéseket. A Tanács tekintettel van arra, hogy a koronavírus-járvány nyomán kialakuló válság, valamint a 2022-ben kirobbant ukrajnai háború következtében elrendelt veszélyhelyzet életbe léptette a mentesítő záradékot, ami lehetővé teszi az Alaptörvény államadósság szabályától való eltérést. Ugyanakkor az Országgyűlés és a Kormány korábbi döntéseivel összhangban a gazdaság és a költségvetés stabilizálása érdekében továbbra is szükségesnek és lehetségesnek tartja az államadósság-mutató csökkentését.

¹ Figyelmet érdemel az első félévben az eredményszemléletű és a pénzforgalmi egyenleg különbsége. A pénzforgalmi egyenleg az államkincstári adatok alapján előálló, cash-flow szemléletű költségvetési mutató, míg az eredményszemléletű egyenleget az uniós ESA2010 módszertan szerint számítják a pénzforgalmi egyenleghez kapcsolt statisztikai korrekciókkal (ESA-híd). A Magyar Államkincstár előzetes adatai alapján az önkormányzati alrendszer első féléves egyenlege 204 milliárd forint. Ezt hozzárendelve a központi alrendszer -2892 milliárd forint pénzforgalmi egyenlegéhez, az államháztartás első félévi pénzforgalmi egyenlege -2688 milliárd forint. A KSH által számított első félévi folyóáras GDP összege 29.980 milliárd forint. Így az államháztartás első félévi pénzforgalmi hiányának mértéke a féléves GDP 9 százaléka, tehát számottevően magasabb, mint az eredményszemléletű deficit.

A pénzforgalmi és az eredményszemléletű államháztartási egyenlegek közötti eltérés döntően az uniós előlegkifizetések (740 milliárd forint), a családok személyi jövedelemadó visszatérítése (685 milliárd forint), valamint a kormányzati szektorba sorolt vállalatoknak folyósított transferek (500 milliárd forint) eltérő elszámolásának következménye. Az ESA-híd mértéke a kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetek kiadásainak emelkedése esetén mérséklődhet, így a második félévben szűkülhet a rés a pénzforgalmi és az eredményszemléletű egyenleg között.

III.

Indokolás

1. A makrogazdasági feltételek alakulása

A koronavírus leküzdése után az erős fellendülést övező számos negatív kockázat valósággá vált. Az ukrajnai konfliktus, az ellátási láncok nehézségei, a leállások komoly csapást mérnek/mértek a gazdaságokra. Az ukrajnai orosz invázió és az arra válaszul adott EU-s szankciók tovább fokozták az energia- és nyersanyagárakra ható, felfelé irányuló nyomást, csökkentve a háztartások vásárlóerejét, növelve a kormányzati kiadásokat. A meghatározó gazdaságok teljesítménye csökkent. A legjelentősebb nemzetközi pénzügyi szervezetek (Európai Bizottság, IMF, Világbank, OECD) ez év tavaszi-nyári előrejelzéseikben – jellemzően lefelé – módosították korábbi prognózaikat.

A **globális gazdaság növekedésének** mértékét legutóbbi értékelésében az IMF 3,2 százalékra mérsékelte (3,6 százalékról), a Világbank a prognózisát 2,9 százalékra csökkentette (az előző 4,1 százalékról), az OECD pedig 3,0 százalékra (4,5 százalékról). Az Európai Bizottság ez év nyári „időközi” értékelése szerint az Európai Unió gazdasága 2,7 százalékkal, az euróövezet teljesítménye 2,6 százalékkal bővíthet. (Ezen túl figyelmet érdemlő körülmény, hogy az IMF és az Európai Bizottság is gyenge, mintegy 1,2-1,4 százalékos teljesítményt vár a német gazdaságtól ebben az évben. Az eddigiekhez képest alacsony az USA növekedésének prognosztizált mértéke is (az IMF és az OECD esetében 2,3-2,5 százalék).

A **magyar gazdaság növekedésének** mértékére a 2022. évi költségvetési törvény alapján szolgáló makrogazdasági prognózis és az MNB előrejelzése is egy dinamikus, 5 százalék körüli gazdasági növekedést vetített előre. A legfrissebb hazai várakozások – a kiugró, 7,1 százalékos 2021-es teljesítmény bázisát, valamint a kedvezőtlenebbre váltó külső tényezők miatt – ennél valamivel rosszabb, de még mindig erőteljes makrogazdasági pályával számolnak: a pénzügyi kormányzat a GDP 4,7 százalékos, míg az MNB (2022. júniusi előrejelzésében) 4,5-5,5 százalékos bővülésére számított. A nyár elejei értékelésében – a Világbank 4,6 százalékra csökkentette (5 százalékról), az OECD pedig 4,0 százalékra (5,5 százalékról). Az Európai Bizottság viszont a magyar gazdaság idei növekedését 5,2 százalékra javította (3,6 százalékról). Mindezekhez képest azonban az elmúlt hónapokban kibontakozó negatív kockázatot jelent a világ meghatározó gazdaságaiban kialakuló recesszió növekvő valószínűsége, a gázárak további emelkedése és a rendkívüli aszály okozta mezőgazdasági kár.

A bruttó hazai termék volumene hazánkban 2022 I. negyedévében 8,2 százalékkal, a II. negyedévben 6,5 százalékkal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva. A szezonálisan és naptárhatással kiigazított és kiegyensúlyozott adatok szerint a gazdaság teljesítménye az előző negyedévhez mérten az I. negyedévben 2,1, az előző év azonos időszakához képest 8,0 százalékkal emelkedett, míg a II. negyedévben az értékek rendre 1,1 százalék, illetve 6,5 százalék. Az I. félév egészében a gazdasági teljesítmény 7,3 százalékkal haladta meg az előző év azonos időszakáét.

A GDP 7,3 százalékos volumen-növekedéséhez termelési oldalról legnagyobb mértékben a szolgáltatások járultak hozzá (5,6 százalékponttal), míg az ipar 1,0 százalékponttal, az építőipar 0,3 százalékponttal. A kedvezőtlen időjárásnak (rendkívüli meleg, csapadékhiány stb.) köszönhetően a mezőgazdaság kibocsátása (0,7 százalékponttal) mérsékelte a teljesítményt. Az így fennmaradó 1,1 százalékpontot a hozzáadott értékkel összhangban mozgó adók és támogatások egyenlege hozta. Felhasználási oldalról a végső fogyasztás 6,5 százalékpontot, a bruttó felhalmozás 1,8 százalékpontot, míg a külkereskedelmi forgalom egyenlege -1,0 százalékpontot jelentett.

Az **ipari termelés** 2022 I. félévében 5,1 százalékkal nőtt, ezen belül a feldolgozóipar termelése 4,7 százalékkal, az energia-iparé 5,2 százalékkal, a bányászaté 10,9 százalékkal. Az egyes ágak közül a villamos-berendezések gyártása kiugróan (20,5 százalékkal), az élelmiszer, ital, dohánytermékek előállítása 12,5 százalékkal, a gép, gépi berendezések 9,6 százalékkal, a számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártása 6 százalékkal, a textil, ruházat, bőrgyártás 7,4 százalékkal, az egyéb feldolgozóipari, ipari gép és berendezések javítása 9,9 százalékkal emelkedett. Ezek mellett csökkent a járműgyártás, a gyógyszergyártás és a vegyi termékek gyártása (sorrendben: 0,5, 4,4, illetve 1,6 százalékkal).

Az **építőipari termelés** 7,0 százalékkal nőtt, ezen belül az épületek építése 10,1 százalékkal, a speciális szaképítés 8,3 százalékkal, az egyéb építményeké 0,1 százalékkal (ez év február-március hónap az épületek építése ágazatban még 70,6, illetve 24,4 százalékkal múlta felül az előző év azonos hónapjának teljesítményét).

A **nemzetgazdasági beruházások** 2022 első félévében – az előző év azonos időszakához viszonyítva – 8,1 százalékkal bővültek. A gép- és berendezés beruházások volumene 12,6 százalékkal, az építési beruházások teljesítménye 5,3 százalékkal növekedett. A legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások fejlesztési volumene 7,4 százalékkal emelkedett, míg a költségvetési szerveknél 4,1 százalékos csökkenés valósult meg. A beruházási aktivitás az egyes nemzetgazdasági ágakban eltérően alakult. A nemzetgazdasági beruházások legnagyobb részét kitevő feldolgozóipar fejlesztései 23,9 százalékkal nőttek, elsősorban a villamosgép-gyártásban korábban elkezdett nagyszabású projekteknek köszönhetően. A beruházási teljesítmény - a lakásépítések, az ingatlan-felújítások kiemelt növekedése révén – az ingatlanügyeknél 13 százalékkal, a mezőgazdaságnál 23,4 százalékkal, míg a szálláshely szolgáltatásnál és a vendéglátásnál 21,9 százalékkal bővült. Ugyanakkor a szállítás, raktározás, kereskedelem nemzetgazdasági ágakban a beruházásokat visszafogták a folyamatok normális menetét akadályozó események.

A **lakásépítési** aktivitás alakulását is érzékenyen érintik a világgazdaság alakulásának nehézségei. Az I. félévben 9133 új lakás épült, 6,8 százalékkal kevesebb az előző évinél. A kiadott építési engedélykés és egyszerű bejelentések alapján építendő lakások száma ugyanakkor 17.715 volt, ez 16 százalékkal több az előző évi teljesítménynél. A Kormány – a korábban meghozott intézkedéseivel (eszközeivel) – továbbra is támogatja a lakásépítést/otthonteremtést. A természetes személyek lakásépítésének közel másfél éve tartó visszaesése megállt, az új lakások száma viszont nőtt a kisebb településeken: a községekben 10 százalékkal több új lakást vettek használatba, mint az előző év azonos időszakában.

A 2022. júniusi adatok alapján a **foglalkoztatottak** létszáma 4 millió 739 ezer fő volt, ami 47 ezerrel több az előző évinél. A 15-64 év közöttiek körében mért foglalkoztatási ráta 74,3 százalékra emelkedett. A **munkanélküliek száma** 160 ezer, a **munkanélküliségi ráta** 3,3 százalékra csökkent. A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adminisztratív adatai szerint a nyilvántartott álláskeresők száma 13,3 százalékkal, 230 ezer főre csökkent. A bázis időszakhoz képest minden régióban nőtt a foglalkoztatás: a legnagyobb javulás a dél-dunántúli régióban volt (2,1 százalék), a legkisebb mértékű növekedés (0,7 százalék) a Nyugat-Dunántúlon valósult meg.

A **bruttó és nettó átlagkereset** az év első öt hónapjában egyaránt 18,5 százalékkal nőtt (505.600 forint, illetve 336.200 forint lett). A kiemelkedő növekedést elsősorban a rendvédelmi hivatásos állomány havi illetménynek megfelelő szolgálati juttatás februári kifizetése (fegyverpénz), az egyes előmeneteli rendszerekben előre ütemezett béremelések, valamint a minimálbér és a garantált bérminimum emelése eredményezte. A foglalkoztatás további javulása és az emelkedő bérek kedvezően hatnak a költségvetés adó- és járulékbévételeire.

A **kiskereskedelmi forgalom** – naptárhatástól megtisztított adatok alapján – 10,3 százalékkal emelkedett az előző évihez viszonyítva, ezen belül az élelmiszer- és élelmiszer jellegű kiskereskedelemben 2,2 százalékkal, a nem élelmiszer-kiskereskedelemben 12,5 százalékkal, az üzemanyag-kiskereskedelemben 30,0 százalékkal. Az élelmiszer kiskereskedelem forgalombővülése egyenletes, a nem élelmiszer kiskereskedelemben az I. negyedév közepétől (márciusban 29,7 százalékos), az üzemanyag-kiskereskedelem a II. negyedévtől kiugró (áprilisban 37,4 százalékos, májusban szintén 37,4 százalékos, júniusban 23,6 százalékos).

A **kereskedelmi szálláshelyek** forgalmának alakulása még magán viseli az előző évek korlátozásainak következményeit, de az adatok a kedvező változás irányába mutatnak. Az I. félév során összesen 10,8 millió vendégéjszakát regisztráltak: a belföldi vendégek 6,2, a külföldiek 4,6 millió vendégéjszakát töltek el. Az összes bruttó árbevétel – a bázis időszak teljesítményének (59 milliárd forint) háromszorosára nőtt, 178 milliárd forintot tett ki. Ezek az adatok már közelítenek a 2019. évihez.

A **fogyasztói árak** emelkedése az I. félévben 9,4 százalékos volt. Az árak emelkedése mögött nemzetközi folyamatok, elsősorban az energia- és nyersanyagárak, majd a mezőgazdasági termékek árának megugrása áll, ami előbb a termelői, majd a fogyasztói árakban is jelentkezett. A kormányzati intézkedések egyes területeken (üzemanyagok, háztartási energia, egyes alapvető élelmiszerek) megelőzik vagy visszafogják az árak emelkedését, ezeken túl azonban az árak és szolgáltatások igen széles körében figyelhető meg az infláció gyorsulása.

2. A központi alrendszer bevételeinek alakulása

A 2022. év I. félévében az államháztartás **központi alrendszerében** együttesen 14.424,6 milliárd forint bevételt realizáltak, amely az éves előirányzat 56,8 százaléka. Ez 2783,7 milliárd forinttal – 23,9 százalékkal – több az **előző év azonos időszakához (a továbbiakban: előző évi vagy bázis időszaki)** képest.

A központi alrendszeren belül a központi költségvetés bevétele 9807,3 milliárd forint volt, az előirányzott összeg 57,5 százaléka.

A **gazdálkodó szervezetek befizetéseinél** a teljesítés összege 1224 milliárd forint, amely az éves előirányzat 62,5 százaléka. E bevételi csoport meghatározó eleme a **társasági adó**. Ezen a jogcímen 461 milliárd forint a bevétel (az éves előirányzat 78,3 százaléka), amely az előző évi egyenleget 112,4 milliárd forinttal haladta meg. A jelentős bevételi növekedés a makrogazdasági folyamatok kedvezőbb alakulásához, valamint a nagyvállalatok társasági adó bevallásához (májusi elszámoláshoz) köthető. Az előző évinél több mint 50 milliárd forinttal magasabb pénzforgalom és az előlegek előző évinél magasabb szintje, valamint egyedi (adózái önellenőrzések, bírósági ítélet, adóhatósági eljárások végén megállapított fizetési kötelezettségek) és eltérő üzleti éves adózók (közel 1000 nagyvállalkozás a kereskedelem, gépjármű-javítás, feldolgozóipar, tudományos, műszaki tevékenység ágazatban) elszámolását követő befizetések eredménye. A **pénzügyi szervezetek különadójából** 40,2 milliárd forint bevétel érkezett a költségvetésbe (a teljesítés 66 százaléka), amely 9,4 milliárd forinttal haladja meg a bázis időszaki bevételt. Ennek oka egyfelől a bevallási adatok alapján előírt magasabb előlegfizetési-kötelezettség, másrészt egy egyedi befizetés teljesítése (ez utóbbi adja a bevételi többlet egytizedét). A **kiskereskedelmi adóból** 15,3 milliárd forint bevétel teljesült (az előirányzat 20 százaléka), amely az előző évi bevételnél 9,2 milliárd forinttal több. Ennek oka az előző éves elszámolásokból fakadó addicionális befizetések teljesülése. (Ezen adóból az év első felében az elszámolásokhoz köthető pénzforgalom teljesült, az idei évre esedékes első előlegfizetési kötelezettség – a legtöbb adózó esetében – július hónapra esik). A **kisadózók tételes adójából** a költségvetésnek 106,8 milliárd forint bevétele származott (a teljesítés 45,1 százaléka), ugyanakkor 15 milliárd forinttal magasabb az előző évi bevételnél. A bevétel-növekedés oka az adóalanyok számának jelentős (az előző évihez mérten 26 ezerrel) történő emelkedése és a Covid-járvány visszaszorulása után a befizetések „felfutása”. A **kisvállalati adóból** 69,7 milliárd forint bevétel (az előirányzat 57,5 százaléka) érkezett a költségvetésbe, amely 18,7 milliárd forinttal magasabb a bázis időszaki teljesítménynél. Ebben meghatározó szerepe volt az adóalanyok száma jelentős (870 új vagy átjelentkezett adóalannyal való) bővülésének. A **közműadó** teljesítése 49,9 százaléka (az időarányostól éppen elmaradó) volt. Az **energiaellátók jövedelemadójának** teljesítése az éves előirányzatot 0,4 százalékkal meghaladta (összegében 55 milliárd forint). Ezen különadó alanyi körét 2022. második félévétől bővítették a bioetanol-, és bioüzemanyag-termelőkkel, a napraforgóolaj- és keményítőgyártókkal. A **rehabilitációs hozzájárulásból** származó bevétel 63,6 milliárd forint (a teljesítés 54,7 százaléka), ez összegében 7,6 milliárd forinttal magasabb volt az előző év első félévi eredményénél. A **bányajáradékból** 68,4 milliárd forint bevétel érkezett a költségvetésbe (a teljesítés az éves előirányzat 180,1 százaléka), összegében 49,6 milliárd forinttal magasabb az előző év azonos időszaki adatnál. Ennek alakulása összefügg azzal, hogy az energiahordozók világpiaci ára jóval magasabb a törvényi előirányzat kialakításakor számítottnál. Továbbá 2022. második félévétől a szénhidrogének (kőolaj, földgáz) után fizetendő járadék kulcsát háromszorosára emelték. A **játékadóból** származó bevétel teljesítése 69 százaléka (összegében 23,4 milliárd forint), ez 9 milliárd forinttal magasabb az előző évinél. Ebben meghatározó szerepe van a járványhelyzet utáni korlátozások (kaszinó és játékterem bezárások) feloldásának. A **cégautóadó** teljesítése az előirányzatnak lényegében megfelelő (49,5 százaléka), az **ökoadó** teljesítése az előirányzattól elmaradt (42,8 százaléka).

Az **egyéb központosított bevételekből** 262,7 milliárd forint bevétel teljesült, amely a törvényi előirányzat 50,5 százaléka. E bevételi csoportban meghatározó arányt az **elektronikus (megtett úttal arányos) és időalapú útdíj** jelent (az előbbi 133,1, az utóbbi 52 milliárd forint), a teljesítés az éves előirányzat 50,6, illetve 70,3 százaléka. A **környezetvédelmi termékdíjból és a hulladéklerakási díjből** származó bevételek 27,5 és 7,6 milliárd forintot értek el (az előbbi teljesítése az előirányzat 32,4, az utóbbié 41,2 százalék). A **bírságbevételek** az előirányzat 41,9 százaléka érkezett a költségvetésbe (összegében 22,8 milliárd forint).

A **fogyasztáshoz kapcsolt adókból** 4076,4 milliárd forint érkezett a költségvetésbe, a teljesítés az éves előirányzat 56,3 százaléka (összegében 820,3 milliárd forinttal magasabb az előző évi bevételnél). A hazai adórendszer fogyasztást terhelő adóinak két, meghatározó eleme az általános forgalmi adó és a jövedéki adó. Az **általános forgalmi adó** I. félévi teljesítése 59,3 százalék, összegében 3255 milliárd forint, amely 764,8 milliárd forinttal magasabb az előző évi adatnál. A bruttó áfa-bevételek átlagosan 29 százalékkal emelkedtek az előző évi teljesítményhez képest (az elmúlt tíz évben ez az érték 8-10 százalék volt). A kiemelkedő adóbevételi növekedést táplálta a célzott kormányzati intézkedések (13.havi nyugdíj, családosok személyi jövedelemadó visszatérítése, minimálbér és garantált bérminimum emelése, egyéb bérintézkedések stb.) révén a fogyasztás bővülése, továbbá az importált termékek volumenének és beszerzési árának megugrása, a dohánytermékek előző évi emelése utáni készletezés. A **jövedéki adóból** 580,7 milliárd forint bevétel érkezett a költségvetésbe (az előirányzat 44,8 százalék), amely 20 milliárd forinttal több a bázis időszaki adatnál. A jövedéki termékkörön belül mind az üzemanyagok, a dohánytermékek, mind a szeszesitalok és egyéb termékek utáni bevételek növekedése is a magasabb forgalomhoz kötődik. A 2022 februárjától ideiglenesen, két lépésben 5 majd 20 forinttal csökkent a benzin és a gázolaj jövedéki adója a „benzínár-stop” bevezetésével, de ennek hatását mérsékelte a keresletnövekedés. A **pénzügyi tranzakciós illeték** címén 132,8 milliárd forint érkezett a költségvetésbe (a teljesítés 57,1 százalék), amely 21,6 milliárd forinttal több az előző évi adatnál. A bevétel növekedésében meghatározó volt a pénzügyi tranzakciók, az átutalások számának növekedése, az ezt segítő alkalmazások használatának terjedése, a banki átutalások felső adófizetési határának emelése és az adó (0,3 százalék) kiterjesztése – MÁK, Posta kivételével – az értékpapír tranzakciókra. A **regisztrációs adó** teljesítése 8,3 milliárd forint (az előirányzat 33,6 százaléka), amely 0,9 százalékkal marad el az előző évi teljesítéstől. A **távközlési adó** teljesítése 54,2 százalék (összegében 1,2 milliárd forinttal marad el a bázis időszaki adattól). A **biztosítási adóból** 60,2 milliárd forint érkezett a költségvetésbe (az előirányzat 52,2 százalék) és összegében 5,7 milliárd forinttal nagyobb az előző évi bevételnél. A vendéglátás- és kereskedelmi szálláshely szolgáltatókat terhelő 4 százalékos **turizmusfejlesztési hozzájárulás** teljesítése 31 százalék (összegében 10,4 milliárd forint).

A **lakossági befizetések teljesítése** az év első hat hónapjában 1218,2 milliárd forint volt, amely az éves előirányzat 38,6 százaléka. Ebben a bevételi csoportban a legnagyobb súlyt a **személyi jövedelemadó** jelenti (összegében 1030,4 milliárd forint, amely 341,3 milliárd forinttal alacsonyabb az előző évi bevételnél), a teljesítés 35,9 százalék. A bérek erős növekedése ugyan kedvezően hatott az e címen érkező államháztartási bevételre, de a gyermeket nevelő szülők részére történő egyszeri adóvisszatérítés (és más címen is) történő kiutalás 785,0 milliárd forint volt (amely ötszöröse az előző év azonos időszakában megvalósult adóvisszafizetésnek).

Ebből a családi adóvisszatérítés összege 685 milliárd forint volt, aminek hatását a törvény nem tartalmazta, azonban a kiesést részben ellensúlyozta a keresettömeg vártnál dinamikusabb emelkedése. Az **illetékbecfizetések** az éves előirányzat 64,1 százalékára teljesültek (összegében 127,5 milliárd forint), amely 20,8 milliárd forinttal több az előző évi bevételnél. Az illetékbevételek alakulására hatott a kedvező makrogazdasági helyzet: a gazdaság dinamikus élénkülése, az ingatlanárak emelkedése, továbbá a lakáspiaci tranzakciók számának erőteljes bővülése (elsősorban nagyvárosokban és üdülőterületeken). A **gépjárműadó** címén érkezett 60,1 milliárd forint (az éves előirányzat 66,5 százaléka), amely 5,1 milliárd forinttal magasabb a bázis időszaki bevételnél.

A **költségvetési szervek és fejezeti kezelésű előirányzatok** bevételei 1473 milliárd forintra teljesültek, ami az éves előirányzat 84,4 százaléka. A költségvetési szerveknél ebből 1277 milliárd forint, az előirányzat 84,6 százaléka képződött. A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatoknál a teljesítés az előirányzat mintegy 83,4 százaléka (összegében 196 milliárd forint).

Az **állami vagyonnal kapcsolatos bevételek** (ingatlanokkal, ingóságokkal összefüggő bevételek, osztalék, egyéb bevételek) 259 milliárd forintot tettek ki (a teljesítés 93,9 százalékos). Az előirányzat teljesítésében meghatározó hányadot a kvóta (Magyarország tulajdonában lévő széndioxid kibocsátási egységek aukciós) értékesítésből származó 71,4 milliárd és a frekvencia-használati jogosultság értékesítésből a Telekom, a Telenor és a Vodafone által fizetett 150,2 milliárd forint bevétel adja, míg a további részt az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek, osztalékok eredményezik.

Az **adósságszolgálattal kapcsolatos (kamat) bevétel** 71,2 milliárd forint volt, amely az előirányzat 67,8 százaléka.

Az **Uniós programok bevételei** mérlegsonon az első félévben 477 milliárd forint bevétel képződött. Ez az éves előirányzat (2363,3 milliárd forint) 20 százaléka. Az alacsony teljesítés elsősorban annak következménye, hogy az Európai Bizottság még nem fogadta el Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervét. A tárgyalások folyamatban vannak, de a kockázatok mellett is esély látszik a Bizottság pozitív értékelésére. Az **Egyéb uniós bevételek** mérlegsonon a vámbeszedési költség megtérítése címén 16 milliárd forint (az előirányzat 71,4 százaléka) érkezett a költségvetésbe, amely 7 milliárd forinttal haladja meg az előző évi bevételt. Ez a jelentős növekedés a forint euró-dollár árfolyam alakulásának tudható be.

A **befizetések az államháztartás rendszereiből** mérlegsonon 975,5 milliárd forint érkezett (az éves előirányzat öt és félszerese). Ezen belül a *Központi Maradványelszámolás Alapba* a költségvetési szervek előirányzatai terhére az I. félévben 119,2 milliárd forint befizetés valósult meg, ugyanis a maradványbefizetés szabályainak 2021 decemberében történt módosulása következtében – kivételektől eltekintve – a fejezeti kezelésű előirányzatok kötelezettségvállalással nem terhelt maradványát 2022-től a Megtakarítási Alapba kell fizetni. A *Megtakarítási Alapba* a Kormány irányítása alá tartozó fejezetbe sorolt fejezeti kezelésű előirányzatok kötelezettségvállalással nem terhelt maradványát kell befizetni, az I. félévben 746,4 milliárd forint befizetés érkezett. Az államháztartásba az *elkülönített állami pénzalapok*

befizetése az előirányzat 50 százalékára valósult meg, a helyi önkormányzatok befizetése 86,8 milliárdot (az előirányzat 66,9 százaléka) tett ki.

Az **elkülönített állami pénzalapok** együttes bevételi előirányzata 64,1 százalékban (450,9 milliárd forint) teljesült. Ezen pénzalapok bevételeiben legnagyobb volument a **Gazdaság-újraindítási Foglalkoztatási Alap** (GFA) képviseli, melynek a teljesítése az éves előirányzat (469,4 milliárd forint) 60,1 százalékát (összegében 282 milliárd forintot) érte el. A forrásai közül a társadalombiztosítási járulék Gazdaság-újraindítási Foglalkoztatási Alapot megillető hányada 55,2 százalékra, az előfinanszírozott uniós programok kiadásainak visszatérülése 112 százalékra (összegében 89,8 milliárd forint), továbbá a GFA költségvetési támogatása 50,7, százalékra teljesült, az egyéb bevételeké pedig 26,8 százalékra. A **Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap** bevételei az előirányzat 69,4 százalékban (összegében 91,1 milliárd forintra) teljesültek, ebben meghatározó az Innovációs járulék (amelynek teljesítése 67,5 százalék). A bevételek a **Központi Nukleáris Pénzügyi Alapnál** 69,4 százalékra (38 milliárd forintra), a **Nemzeti Kulturális Alapnál** 42,5 százalékra (5,9 milliárd forintra), a **Bethlen Gábor Alapnál** 100,1 százalékra (33,8 milliárd forintra) teljesültek.

A **társadalombiztosítási alapok** bevételi előirányzata (7623,7 milliárd forint) az első félévben 54,6 százalékban teljesült (ezen belül a Nyugdíjbiztosítási Alap bevételei 56,9 százalékra, az Egészségbiztosítási Alap bevételei 52,0 százalékra). A társadalombiztosítási alapok bevételeinek meghatározó hányada – hagyományosan – a szociális hozzájárulási adóból és társadalombiztosítási járulékokból származik. (Az állami adóhatóság a befizetett társadalombiztosítási járulék 54 százalékát a Nyugdíjbiztosítási Alapnak, 37,9 százalékát az Egészségbiztosítási Alapnak, 8,1 százalékát a Gazdaság-újraindítási Foglalkoztatási Alapnak utalja.)

A **szociális hozzájárulási adó** Nyugdíjbiztosítási Alapot megillető része (858,1 milliárd forint) 3,8 százalékkal (31,4 milliárd forinttal) múlja felül az előző évi bevételt. E növekedés két tényező együttes hatása: a szociális hozzájárulási adó kulcsának további csökkentése mérsékelte a bevételeket, azonban az átlagkeresetek emelkedése (minimálbér, bérminimum emelése, rendvédelmi állomány juttatásainak kifizetése, egyes ágazati juttatások stb. révén) biztosította az előző évit meghaladó bevételt. A **társadalombiztosítási járulék** Nyugdíjbiztosítási Alapot megillető része és a **nyugdíjjárulék** együttesen 1009,5 milliárd forintban teljesült, amely 20,7 százalékkal (összegében 172,8 milliárd forinttal) magasabb a bázis időszakos bevételnél. A magasabb bevétel a foglalkoztatás és az átlagkereset növekedés eredménye. A Nyugdíjbiztosítási Alap az ellátási kiadásainak támogatására 484,4 milliárd forint költségvetési támogatásban részesült. Az első hat havi költségvetési hozzájárulás 233,8 milliárd forinttal haladja meg a bázis időszakot.

A **szociális hozzájárulási adó** Egészségbiztosítási Alapot megillető része (339,7 milliárd forint) itt is 3,8 százalékkal (összegében 12,4 milliárd forinttal) haladja meg a bázis időszakos bevételt. A **társadalombiztosítási járulék** Egészségbiztosítási Alapot megillető része és az egészségbiztosítási járulék – együttesen – 688,9 milliárd forintban teljesült, amely 20,8 százalékkal (összegében 118,8 milliárd forinttal) haladja meg a bázis időszakos bevételt. Az Egészségbiztosítási Alap költségvetési hozzájárulása az I. félévben 618,2 milliárd forintot tett ki, amely 255,2 milliárd forinttal magasabb, mint az előző évi átutalt összeg.

3. A központi alrendszer kiadásainak alakulása

A 2022. év első félévében az államháztartás központi alrendszerében 17.316,8 milliárd forint kiadást teljesítettek, felhasználva az előirányzat 60,7 százalékát, az előző év azonos időszakához képest csaknem 30 százalékkal többet. Amíg kiadási többlet 2021-ben elsősorban a járványügyi védekezéssel és a gazdaságvédelemmel kapcsolatos kiadásokhoz volt köthető, addig 2022-ben a gazdaság újraindítását célzó, illetve a lakossági jövedelemnövelő intézkedések (béremelések, a 13. havi nyugdíj teljes összegének tervezettnél gyorsabb visszaépítése, a rendvédelmi szolgálati juttatás előre hozása) emelik a kiadások szintjét. Emellett az energiaárak ugrásszerű növekedése is jelentős kiadást jelent a költségvetés számára 2022-ben.

A 35,3 százalékos növekmény révén a **központi költségvetésben** a kifizetések 12.848 milliárd forintot értek el. E kiadáscsoporton belül a főbb tételeket az alábbiak jellemezték.

Az időarányosnál valamivel nagyobb, 378 milliárd forint összegű volt a kiadás az **egyedi, normatív és a közmédiának nyújtott, valamint a szociálpolitikai menetdíj támogatásoknál**. Legtöbbet – 265 milliárd forintot – különböző közösségi közlekedési támogatásokra (mindenekelőtt személyszállítás költségtérítésére, továbbá vasúti pályahálózat működtetésére, elővárosi közlekedésre) fordítottak. A legnagyobb növekmény a menetdíj-támogatásnál mutatkozott, mivel az előző évben a kiadás a tervezettnél jóval kisebb volt a közösségi közlekedési vállalatok szolgáltatásainak az egészségügyi veszélyhelyzet következtében kialakult alacsonyabb igénybevétele miatt. Emellett a nagyobb energia-, valamint a központilag megemelt bérköltségek miatt is nőtt a közlekedési közszolgáltató társaságok támogatása.

A **lakásépítési támogatásoknál** a bázis időszaki 123 milliárd forinttal szemben a teljesítés 270,5 milliárd forint volt. A nagymértékű emelkedés a 2021. január 1-jétől bevezetett otthonfelújítási támogatás és az ehhez februártól kapcsolódó kölcsön meghirdetésének, valamint az egyes meglévő konstrukciók, a családi otthonteremtési kedvezmény, az adó-visszatérítési támogatás és a többgyermekes családok lakáscélú jelzáloghitel-tartozásának csökkentésére nyújtott támogatás igénybevételei további kiszélesítésének, ezen felül pedig a falusi támogatások esetében az érintett preferált kistélepülések köre kibővítésének a következménye.

A **Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap** előirányzatából – az előző évinél 24 milliárd forinttal több – 364 milliárd forint (53,1 százalékos) kiadást teljesítettek. Az ennek közel kétharmadát kitevő **családi támogatásokra** az előirányzat valamivel több mint felét (203 milliárd forintot) fizettek ki. Ebből – gyakorlatilag ugyanakkora összeg, mint a bázis időszakban – 156 milliárd forint családi pótlékra jutott. A további összegből különböző gyermekneveléssel, valamint életkezdéssel összefüggő célokat támogattak. 90,5 milliárd forintot (az előző évinél 16,4 százalékkal többet) használtak fel **jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokra**. Ebből 56 milliárd forint kifizetés volt a különböző járási szociális feladatokra. A közel 10 milliárd forint növekmény abból adódott, hogy januártól a gyermekek otthongondozási díjának összege a minimálbér 88 százalékáról annak 100 százalékára (147,3

ezer forintról 200 ezer forintra) emelkedett, az ápolási díj összege pedig 5 százalékkal nőtt. További kiegészítő támogatásokra (fogyatékosági támogatásra, a vakok személyi járadékára stb.) 34,5 milliárd forintot folyósítottak. Ebben is érvényesítették az 5 százalékos emelés, valamint a 13. havi ellátás hatását. Ugyanezen tételek révén emelkedett több mint 9 milliárd forintra, 58 milliárd forintra a **korhatár alatti ellátásokra** felhasznált összeg.

A központi költségvetésen belül 51,6 százalékot a **központi költségvetési szervek és fejezeti kezelésű előirányzatok** – 6630 milliárd forint összegű – **kiadásai** tették ki. Nagyobb részét – az előző évinél 2,7 százalékkal többet, csaknem 3393 milliárd forintot – a **költségvetési szervek bruttó kiadásaira** használták fel. Ez az előirányzat 63,0 százaléka, amely összefügg a kormányzat 2021. év végi béremelési intézkedéseivel, a rendvédelmi szolgálati juttatás 2022-re történt előrehozatalával, valamint a Gazdaság-újraindítási programok központi tartalékának nagyobb összegű előirányzat túllépésével. A foglalkoztatottnak kifizetett munkabérek összege 14,3 százalékkal volt magasabb, mint a bázis időszakban, a kifizetések elérték az 1855 milliárd forintot. Beruházási és felújítási kiadásokra mindössze 1 százalékkal fordítottak többet a költségvetési szervek, mint az előző évben. Az alacsony növekedési ütem a beruházások és felújítások átmeneti felfüggesztésére vonatkozó kormányzati intézkedés következménye. A költségvetési szervek dologi kiadásai az első félév végére megközelítették a 985 milliárd forintot, ami 1,6 százalékos kiadásnövekedést jelent. A kismértékű növekedést az egyetemek modellváltása miatt kieső kiadások magyarázzák.

Az öt éve bevezetett szabály szerint a kötelezettségekkel nem terhelt előirányzatmaradványokat 119 milliárd forint összegben az intézmények befizették a Központi Maradványelszámolási Alapba.

A **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásainak** teljesítése 3234 milliárd forint volt, mely az éves előirányzat 97,3 százaléka. A magas teljesítést részben az okozta, hogy a kötelezettséggel nem terhelt előirányzatokat – 746 milliárd forintot – át kellett utalni az újonnan létrehozott Megtakarítási Alapba. Ebből, miként a Maradványelszámolási Alapból a fejezetet irányító szervek igényelhetnek év közben pótlólagos támogatást, amely elköltésével a kiadásokban halmozódás jelentkezik. Az I. félévben a két alapból összesen 621,5 milliárd forintot használtak fel. A következő célokra jutott a legtöbb kifizetés: különböző humánszolgáltatások normatív finanszírozására, közúti fejlesztésekre, autópálya rendelkezésre állási díjra, más közlekedési programokra, turisztikai fejlesztésekre, Magyar Falu Programra, beruházások ösztönzésére, művészeti tevékenységekre, energia- és klímapolitikai célokra, végül agrártámogatásokra.

Az Unióból származó bevételek változatlanul lassú beérkezése mellett is – hazai költségvetési forrásból történő nagymértékű (legalább 60 százalékos) megelőlegezéssel – megugrottak az **Uniós programok kiadásai**, hiszen az 1847 milliárd forint kifizetés 187,2 százaléka a bázis időszakinak. A legnagyobb összegű kifizetés a 2014-2020-as programozási időszakból az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program, a Gazdaságfejlesztés és Innovációs Operatív Program, valamint a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program, míg a 2021-2027-es időszakból a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz, a Gazdaságfejlesztés és Innovációs Operatív Program Plusz, valamint a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz esetében volt. Az Európai Bizottság egyelőre nem fogadta el a 2021-2027-es hazai operatív

programokat tartalmazó Partnerségi Megállapodást, ebből következően a kifizetések a hazai költségvetést terhelik.

A **helyi önkormányzatok** részére az I. félévben 566 milliárd forint **támogatást** folyósítottak, az előirányzat 64,9 százalékát, az egy évvel korábbinál 19,2 százalékkal, 91 milliárd forinttal többet. A támogatás döntő része – 71,0 százaléka – normatív hozzájárulás az általános működéshez, továbbá az ágazati (egyes köznevelési, szociális, gyermekjóléti, gyermekétkeztetési, valamint kulturális) feladatokhoz. A kiegészítő támogatás 6,8 százalékot képvisel, míg 22,2 százalék az évközi pótlólagos feladatokhoz kapcsolódik. Utóbbiak többek között az iparüzési adókedvezmény ellentételezését, központi bérintézkedések finanszírozását, bölcsődei fejlesztéseket, ipari parkok bővítését, az Ukrajnában kialakult háború miatti önkormányzati kiadások pótlását, különböző működési és fejlesztési feladatok, valamint a Sberbanknál számlavezető önkormányzatok támogatását szolgálták.

Az **EU költségvetéséhez hozzájárulás** az előirányzat valamivel több mint fele, 296 milliárd forint volt. Immár második évben érvényesült, hogy a befizetési kötelezettségünket megemelték egyrészt a magyar gazdaság korábbi évekbeli magas növekedési üteme miatt, másrészt az Egyesült Királyság Unióból történt kilépésével összefüggésben. A bázisidőszaki hozzájáruláshoz képest ugyanakkor csökkenés mutatkozott, mert a 2021. évi – a korábbi évek áfa- és GNI-egyenlegeinek felülvizsgálata miatti – kiigazítás 2022-ben nem ismétlődött meg.

Az **állami vagyonnal kapcsolatos kiadások összege** 386 milliárd forint volt, az időarányosnál 1,7 százalékponttal kisebb, de az elmúlt évinél 23,2 százalékkal több. Legtöbbet – 71,2 százalékot – ezúttal is a társaságokkal kapcsolatos feladatokra, legtöbbet AEGON részesedésvásárlására, Paks II Zrt. tőkeemelésére, a regionális víziközmű társaságok forrásjuttatásaira, a Posta Zrt.-ben részesedés vásárlására, a Nemzeti Filmintézet támogatására, az MNV Zrt. társaságaira fordították. A további hányadot az ingatlanokra és ingóságokra használták fel, meghatározóan a Kiemelt Kormányzati Magasépítési Beruházásokra. A fenntartási kiadásokra itt is hat az energiaköltségek emelkedése.

A **bruttó kamatkidadások** az időarányosnál 7,2 százalékponttal többet, 784 milliárd forintot tettek ki. A teljesítés az előző évit is jelentősen – 51 százalékkal, 240 milliárd forinttal – meghaladja. Megtörve a 2010 óta tartó, a GDP több mint 4 százalékáról indult csökkenési folyamatot a kamatkidadás 2022-ben a GDP 2,7 százalékára emelkedhet. A kamatkidadások emelkedését főként az állampapír-piaci hozamok emelkedése okozza, aminek a hatását visszafogja, hogy az államadósság lejáratának hosszabbítása következtében az államadósság csak mintegy negyede származik új kibocsátásból 2022-ben, míg a meg nem újított adósságelemekre az elmúlt évekre jellemző alacsonyabb kamatokat kell fizetni. Kedvező az is, hogy e kiadás döntő része (82,7 százaléka) még mindig forintkifizetés.

A **központi tartalékok** törvényi előirányzata együttesen 894 milliárd forint. A GDP-arányos hiánycél elérését támogató kiadáscsökkentő intézkedések részeként a Beruházási Alap 550 milliárd forintos keretösszegeből 400 milliárd forintot zároltak. Így a központi tartalékok összege 494 milliárd forintra, a tervezéskor feltételezett GDP 0,9 százalékpontjára mérséklődött. A központi tartalékok közül a felülről nyitottak közel 900 milliárd forinttal túlteljesültek a következők szerint. A Gazdaság-újraindítási programok központi tartalék 68 milliárd forint előirányzatával szemben 313,5 milliárd forint volt a felhasználás a következő

célokra: társasági részesedések vásárlása, állami tulajdonú társaságok fejlesztése, ingatlanfelújítása, energiaár növekedés kompenzációja, Balaton fenntarthatósága, egészségügyi, köz- és felsőoktatási, sport, konferenciaturizmus, terrorelhárítási létesítmény, gazdasági övezet, ipari park, levéltári, hadászati fejlesztések. A Járvány Elleni Védekezési Alap 20 milliárd forint előirányzata 58,7 milliárd forintra teljesült az állami és nem állami intézményekben felmerülő kapcsolódó költségek megtérítésére, gyorsteszt, oltóanyag, más gyógyszer, eszköz és berendezés beszerzésére, kutatásra, infokommunikációra. A Céltartalékok 105,7 milliárd forint előirányzatából 707,3 milliárd forintot csoportosítottak át döntően az állami és nem állami közszférában az ágazati életpálya programok és más bérintézkedések támogatására. A felülről nyitott tartalékelőirányzatoknál tapasztalt túllépések veszélyeztetik a hiánycél teljesítését és az államadósság-mutató várt csökkenését. A túl nem léphető tartalékokból a második félévben rendelkezésre álló előirányzat mindössze 161 milliárd forint.

Az **elkülönített állami pénzalapok** kiadásaira 276 milliárd forintot használtak fel, az időarányostól 2,3 százalékponttal, míg az előző évitől 16,8 százalékkal elmaradva. A legnagyobb tétel – 160 milliárd forint – a **Gazdaság-újraindítási Foglalkoztatási Alap** kiadása. Itt a teljesítés a bázis időszaknak mindössze 63,3 százaléka, amit a Munkahely-megtartási program fokozatos kivezetése okoz. Ezen előirányzatot a Covid fertőzésveszély újabb, jelentősebb korlátozásokat igénylő esetleges növekedésére gondolva az Országgyűlés felülről nyitottá tette, de szerencsére nagyobb összegű kifizetés nem történt. Startmunka-programra 70 milliárd forintot fordítottak, az előirányzat 58 százalékat.

A **társadalombiztosítási alapok** kiadásai 4193 milliárd forintot tettek ki, amely összeg az időarányosnál 4,0 százalékponttal, az előző évinél 19,2 százalékkal nagyobb.

A társadalombiztosítás pénzügyi alapjain belül nagyságrendileg kiemelkedik a **Nyugdíjbiztosítási Alap** az előirányzat 56,7 százalékát kitevő, 2364 milliárd forint összegű kiadása, amely 3,5 milliárd forint egyéb kiadás kivételével a **nyugellátásokat** tartalmazza. Az e célú kifizetések bázis időszakhoz képest 18,8 százalékos emelkedését döntően a 13. havi ellátás – az előzetesen ütemezett második heti összeg visszapótlása helyett – a teljes négyheti összegének (334 milliárd forintnak) februári kifizetése okozta. A kifizetések ezen túl tartalmazzák 2021-ben a magasabb inflációs hatás miatt két részletben végrehajtott 1,8 százalékos kiegészítő nyugdíjmelés áthúzódnó, valamint a 2022. év elején végrehajtott 5,0 százalékos nyugdíjmelés összegét is. A kiadások növekedését valamelyest mérsékelte, hogy elsősorban a korhatáremelés miatt 2021 és 2022 júniusa között 44,3 ezer fővel csökkent a korbetöltött öregségi nyugdíjasok létszáma, míg a nők kedvezményes nyugellátásában részesülők száma 8,7 ezer fővel nőtt (hiszen az ellátásra való jogosultságot eredményező 40 év szolgálati időt a korhatár emelésével nagyobb arányban szerezhetik meg a nyugdíjkorhatár betöltése előtt, valamint a kedvezményes ellátásra korábban jogosultságot szerzők is később kerülnek átsorolásra a korbetöltött nyugdíjasok közé).

Az **Egészségbiztosítási Alapból** 1829 milliárd forintot használtak fel, az éves előirányzatnak 50,8 százalékát, az előző évinél 19,9 százalékkal nagyobb összeget. A legnagyobb részt képező **gyógyító-megelőző ellátások kiadása** 1074 milliárd forintot tett ki az előző évi 877 milliárd forinttal szemben. A 22,4 százalékos növekmény döntően a 2021. januártól bevezetett, az állami és önkormányzati fekvő- és járóbeteg-ellátásban dolgozó orvosok béremeléséből,

valamint a házi orvosok, fogorvosok és szakdolgozók bértámogatásából és az egészségügyi szakdolgozók 2022. január 1-jei béremeléséből adódott. A fennálló finanszírozási szerződéssel lefedett feladatellátáshoz kapcsolódóan az egészségügyi szolgáltatók fizetési határidőn túli kötelezettségállománya 2022. június 30. napján 29,5 milliárd forint volt, mely adóssággal összefüggésben a tárgyév során eddig nem került sor konszolidációra. Az adósságállomány növekedésének megállítása érdekében ugyanakkor a központi költségvetés az intézmények COVID költségeire, a gáz és villamos energia többletigényére biztosított forrást, valamint a Kormány fenntartotta az intézmények átlagfinanszírozását. **Gyógyszertámogatásra** – a bázisidőszakinál 6,4 százalékkal többet – 215 milliárd forintot fordítottak. Az Egészségbiztosítási Alap valamivel több mint egynegyedét **pénzbeli ellátásokra** használták fel. Ezen belül a legnagyobb tételre, a rokkantsági és rehabilitációs ellátásokra történt kifizetés az időarányosnál 7 százalékponttal több, s az előző évit is 18,4 százalékkal meghaladja. Az eltérés elsősorban a 13. havi ellátás februári folyósításához és a korábban tervezettnél nagyobb mértékű nyugdíjemeléshez köthető. Itt is hat a magas infláció miatti indexálás, amit csak részben ellensúlyoz a jogosultak létszámának csökkenése. A további pénzbeli ellátások kiadásai – az erőteljes bérdinamika és a mérsékelt jogosult létszámnövekedés eredőjeként – meghaladták az előző év azonos időszakára jutó összegüket (gyermekgondozási díj esetén 16,1 százalékkal, a táppénz esetén pedig 12,3 százalékkal). A 2022. év első felében csecsemőgondozási díj és egyéb ellátások kiadásai 52,5 százalékkal haladták meg az előző év azonos időszakára jutó összegüket, mivel a csecsemőgondozási díj összegének a korábbi 70 százalékról a bruttó fizetés 100 százalékára történő 2021. július 1-jétől hatályos emelésének áthúzódó hatása érvényesül a teljes vizsgált perióduson.

4. A hiánycél teljesíthetősége

Az államháztartás központi alrendszerének pénzforgalmi hiányát a 2022. évi költségvetési törvény 3152,7 milliárd forintban állapította meg. Az első félévi hiány – ennek 91,7 százalékát elérve – 2892,3 milliárd forint lett. A nagymértékű hiányt a kiadásoknak a bevételeknél lényegesen gyorsabb növekedése okozta a családok jövedelmét növelő, a korábbi éveket jóval meghaladó első negyedévi kiadások következtében. Az egyenleg a központi költségvetés 3040,7 milliárd forint és a társadalombiztosítási alapok 26,8 milliárd forint hiányából, illetve az elkülönített állami pénzalapok 175,2 milliárd forint többletéből állt elő. Kedvező, hogy egy hónappal később, július végén a pénzforgalmi hiány a félév végéhez képest 255,7 milliárd forinttal mérséklődve, 2636,5 milliárd forint lett. Augusztusban újra nőtt a hiány (236,2 milliárd forinttal), de annak összege még mindig a félév végi alatt maradt.

A teljes államháztartás **eredményszemléletű hiánya** a 2020. évi 7,8 százalék és a 2021. évi 6,8 százalék után 2022-ben tovább csökkenhet és a 2022. szeptemberében megemelt költségvetési hiánycél alapján a GDP 6,1 százaléka lehet. A 2022. évi hiánycél emelését a különleges földgázkészletek felhalmozása indokolja, mert az unió statisztikai hivatala, az Eurostat 2019-ben hozott döntése szerint az földgáz tárolását végző Magyar Szénhidrogén Készletező Szövetséget (MSZKSZ) a kormányzati szektor részének kell tekinteni, így kiadásai és bevételei a költségvetést is érintik. A földgázkészlet felhalmozása 740 milliárd forinttal (a GDP 1,2 százalékaival) emeli az eredményszemléletű hiányt (de a pénzforgalmi deficitet nem

befolyásolja). Az ESA deficit az I. negyedév végén a negyedéves GDP 4,8 százalékát tette ki. Az MNB által publikált előzetes pénzügyi számla adatok szerinti 2022. második negyedév eredményszemléletű hiány 2,1 százalékot tett ki, így az első félévi deficit 1072 milliárd forint volt (a féléves GDP 3,4 százaléka).

Éves szinten a hiánycél elérését támogatja, hogy a költségvetésben feltételezettekhez képest érdemben nagyobb a bérdinamika és a nominális fogyasztásbővülés, amelyekből adódóan az adóbevételek számottevően magasabbak az előirányzatoknál. Emellett az extraprofitra kivetett különadók és a további adóintézkedések 2022-ben jelentős bevételi többletet hoznak, amelyek képesek lehetnek finanszírozni a többletkiadásokat, főként a jelentősen megemelkedő energia-, nyugdíj- és kamatkiadásokat.

A Kormány jelentős összegű hiánycsökkentő lépéseket végre. Az intézkedések célja, hogy teljesíthetőek legyenek a 2022. és a 2023. évi hiánycélok. A bevételi intézkedések döntő többsége az ún. „extraprofitra” kivetett különadókhoz köthető, amelyen felül további, adóbevételi intézkedéseket is tartalmaz. Ilyenek a jövedéki adót, cégautóadót, a kisadózó vállalkozások tételes adóját és népegészségügyi termékadót, valamint a rejtett gazdaság visszaszorítását célzó és egyszerűsített foglalkoztatással kapcsolatos intézkedések. A kiadási oldalt érintő intézkedések a minisztériumokat, költségvetési szerveket és a kormányzati programokat érintő takarékoskodás és hatékonyságnövelés, az állami beruházási projektek átütemezése és visszafogása, valamint a rezsicsökkentés szabályainak módosítása.

Az év második felében ugyanakkor a világpiaci energiaárak jelentős megugrása érdemi kockázatot hordoz a gazdasági és költségvetési folyamatokra vonatkozóan. Míg 2021 második felét megelőzően a szabadpiaci energiaárak a rezsicsökkentett ár közelében alakultak, a rezsicsökkentés fenntartásának költségei alacsonyabbak voltak. Ezzel szemben a két legfőbb energiatermék, a földgáz és a villamosenergia világpiaci ára jelentős mértékben emelkedett a válság előtti szintekhez képest, amely a szabályozott energiaárakat érintő intézkedéseket figyelembe véve is jelentős kiadást jelenthet a költségvetésnek. A Kormány ezévi július 21-i rendelete szerint a lakossági gáz és villamosenergia hatósági árai eltörlésre kerültek az átlagfogyasztás feletti részre, és a tényleges piaci árnál kedvezőbb, ugyanakkor az energiapiaci folyamatokat jobban tükröző lakossági piaci ár került bevezetésre. A háztartások rezsicsökkentése támogatása a költségvetés I. félévi kiadási között nem jelent meg, így a teljes évi támogatás összege a II. félévben terheli majd a költségvetés. Ennek összege a becslések szerint meghaladja az 1000 Mrd forintot. Emellett szükségessé válhat az energiaárak emelkedésének költségvetési kompenzációja a gazdaság más szereplői esetében is.

A hazai és uniós költségvetési keretrendszerben egyaránt szereplő **maastrichti hiánykritérium** előírja, hogy a kormányzati szektor² **eredménysemleletű hiánya** nem lehet magasabb a GDP 3 százalékánál. 2020-ban és 2021-ben ennél jóval nagyobb volt és a 2022-re várt 6,1 százalék is meghaladja ezt az előírást. Erre azonban lehetőséget ad, hogy mind az európai uniós, mind a hazai költségvetési keretrendszerben felfüggesztésre került a maastrichti hiánycélra vonatkozó kritérium. Az EU-ban életbe léptetett általános mentesítési záradék a költségvetés

² Az államháztartás központi és helyi alrendszerén kívül tartalmazza a 479/2009/EK rendelet szerint idesorolt szervezetek adatait is.

egyenlegére vonatkozó referenciaértéktől, valamint a középtávú költségvetési céltól és az ahhoz vezető korrekciós pályától való átmeneti eltérést engedélyezi, feltéve, hogy az nem veszélyezteti az államháztartás középtávú fenntarthatóságát. Az uniós intézmények a mentesítési záradék hatálya alatt a Stabilitási és Növekedési Egyezmény korrekciós ágához tartozó szabályok (például a hiánykritérium) esetén diszkrecionális döntés szerint nem indítanak túlzotthiány-eljárást, hanem országspecifikus gazdaságpolitikai ajánlások megfogalmazását teszik meg. A magyar jogrendben a 3 százalékos deficitszabálynak való megfelelés alól 2020-ban a bruttó hazai termék reálértékének csökkenése adott felmentést. A Stabilitási törvény módosításra került, így a törvény átmeneti rendelkezése alapján a 2021-2023 közötti költségvetési években nem kell alkalmazni az államháztartási hiányt és a középtávú költségvetési célt érintő szabályt³.

A hazai és uniós szabályrendszer értelmében a kormányzati szektor GDP-arányos egyenlegét úgy kell meghatározni, hogy az összhangban legyen a középtávú költségvetési cél elérésével. A célhoz vezető pálya mérésére szolgál a **strukturális egyenleg**. A strukturális egyenleg a kormányzati szektornak a gazdaság ciklikus hatásaitól és az egyszeri, illetve átmeneti tételektől megtisztított egyenlege. A középtávú költségvetési cél 2020-tól 2022-ig a GDP 1 százalékanak megfelelő strukturális hiány. Ezzel szemben a 2022-2026. évre szóló Konvergencia Program szerint a jelenlegi becslések alapján a költségvetés strukturális egyenlege 2022-ben a GDP 3,6 százalékanak megfelelő mértékű hiányt mutathat, viszont 2025-ra már 1 százalékra süllyedhet. Ugyanakkor a strukturális egyenlegcélra vonatkozó előírások mind a hazai, mind az uniós szabályrendszerben ideiglenesen felfüggesztésre kerültek.

5. Az államadósság-szabályok érvényesülése

Az **államadósság-ráta** 2022 első félévének végén az MNB előzetes pénzügyi számla adatai alapján a GDP 77,5 százalékára emelkedett a 2021. év végi 76,8 százalékról. A növekedést az okozta, hogy az év első félévében a májusi kibocsátási terv közel kétharmada teljesült, amit a dinamikus GDP-növekedés csak részben ellensúlyozott. A nettó kibocsátás az első félév során meghaladta a költségvetés finanszírozási igényét, így a központi költségvetés likvid pénzeszközállománya a tavaly év végi 1706 milliárd forintról 2022. június végére 2607 milliárd forintra nőtt. Ezt a második félévben mérsékeltebb nettó kibocsátás követheti. Az államadóssághoz hozzájárul a statisztikailag a kormányzati szektorba besorolt Magyar Szénhidrogén Készletező Szövetség által felvett szindikált bankhitel is.

A 2022. évi költségvetési törvényjavaslat elfogadásakor a Költségvetési Tanács megállapította, hogy az államadósság-mutató csökken. A mentesítési záradékok alapján az Alaptörvény adósságszabályában foglaltaktól azonban év közben el lehet térni, amennyiben a nemzetgazdaság tartós és jelentős visszaesése következik be, illetve különleges jogrend bevezetése válik szükségessé.⁴ Különleges jogrendnek minősül a rendkívüli állapot, a szükségállapot, a megelőző védelmi helyzet, a terrorveszélyhelyzet, a váratlan támadás, illetve

³ 196/2021. (IV. 28) Korm. rendelet, 1. §

⁴ Magyarország Alaptörvénye, 36. cikk (6), 37. cikk (3)

a veszélyhelyzet.⁵ A koronavírus-járvány nyomán kialakuló válság, majd a 2022-ben kirobbant ukrajnai háború következtében elrendelt veszélyhelyzet életbe léptette a mentesítő záradékot, ami felfüggeszti az államadósságmутató csökkentésének kötelezettségét

Az államadósságra vonatkozó másik hazai költségvetési szabály a **Stabilitási törvény adósságszabálya**. Az előírás azt tartalmazza, hogy az államadósság-rátának az európai uniós szabályok érvényesítése mellett évente legalább 0,1 százalékponttal kell csökkennie.⁶ E szabály az államadósság-mutató várható csökkenése alapján teljesül.

Az **Európai Unió „egyhuszados” adósságszabálya** előreláthatóan akkor teljesül, ha az adósságráta 2022-ben megfelelő mértékben csökken. Az Európai Bizottság ugyanis a saját előrejelzése alapján háromféle módszertannal (előrettekintő, visszatekintő, ciklikusan igazított) számolja ki az adósságráta változásának mértékét. Amennyiben legalább az egyik alapján megvalósul a szükséges egyhuszados csökkenés, úgy a szabály teljesítettnek tekinthető. Az Európai Bizottság ajánlása alapján az általános mentesítési záradék aktiválásának folytatólagos fenntartásával az EU-s adósságszabályok szankcióinak felfüggesztése legalább 2022 végéig biztosan érvényben marad, bár a szabály teljesülését továbbra is vizsgálja a Bizottság.

Az államadósságon belül meghatározó (félévkor 43.890 milliárd forint összegű) központi költségvetési adósságban a **devizaadósság részaránya** emelkedett: a 2021. év végi 20,6 százalékról 2022. június végére 23,1 százalékra. Az államadósságkezelés ezzel még teljesíti a devizaarányra vonatkozó célját, és hogy az államadósság finanszírozásában a belföldi szereplők, ezen belül a lakosság részvétele legyen a meghatározó.

Budapest, 2022. szeptember 27.

Windisch László

Költségvetési Tanács tagja

Matólczy György

Költségvetési Tanács tagja

Kovács Árpád

Költségvetési Tanács elnöke

⁵ Magyarország Alaptörvénye, 48-54. cikk

⁶ Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény 7. §-ának (1)-(2) bekezdése